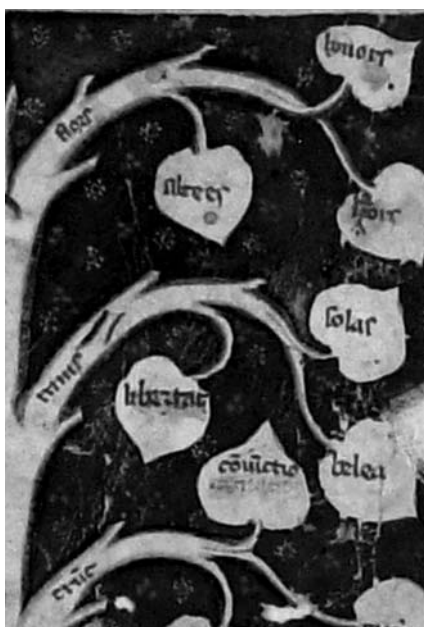

Formació en terminologia

Apunts sobre la situació de la formació en terminologia avui

MERCÈ LORENTE CASAFONT
Consell de Redacció

Les dades

Aquests apunts no pretenen ser un estudi exhaustiu i sistemàtic sobre l'oferta formativa que hi ha en terminologia a Europa, només són una primera aproximació sobre la ubicació actual de la terminologia dins dels estudis universitaris i de formació contínua. Les dades provenen de l'oferta per al curs 2012-2013 de trenta universitats, totes ubicades a l'Europa occidental.

Hi han col·laborat quinze professors de terminologia de sis països diferents, que han respost una enquesta preparada per TERMINÀLIA en català, castellà i anglès, enviada l'estiu del 2012 a més de cinquanta contactes. Les dades s'han completat i ampliat amb comprovacions de les ofertes en els webs institucionals.

Han col·laborat en aquests apunts els següents professors de terminologia, a qui volem agrair públicament la dedicació i l'interès: Amparo Alcina, Gerhard Budin, Maria Josep Cuenca, Joaquín García Palacios, Roberto Guarasci, Gloria Guerrero, Bertha M. Gutiérrez Rodilla, John Humbley, Marella Magris, Ana María Monterde, Micaela Rossi, Xavier Rull, Chelo Vargas, Igone Zabala i Maria Teresa Zanola.

Les universitats participants

Universitats catalanes

- Universitat Autònoma de Barcelona
- Universitat d'Alacant
- Universitat de València
- Universitat Jaume I
- Universitat Politècnica de València
- Universitat Pompeu Fabra
- Universitat Rovira i Virgili

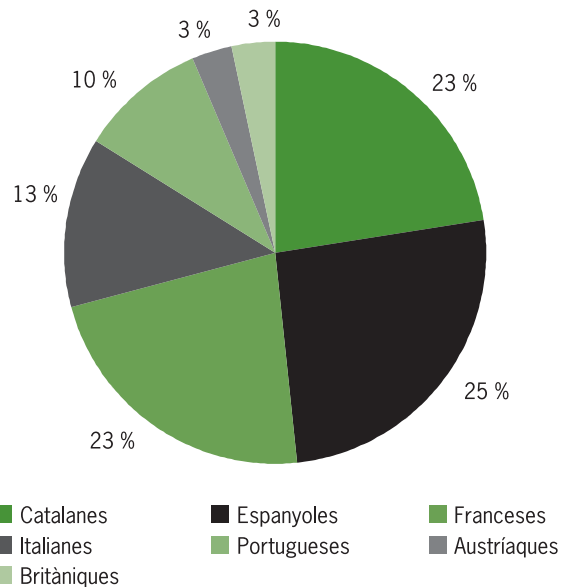
TERMINÀLIA 6 (2012): 45-49 · DOI: 10.2436/20.2503.01.44
ISSN: 2013-6692 (impresa); 2013-6706 (electrònica) · <http://terminalia.iec.cat>

Universitats espanyoles

- Universidad de Cádiz
- Universidad de Córdoba
- Universidad de Granada
- Universidad de Las Palmas de Gran Canaria
- Universidad de Málaga
- Universidad de Salamanca
- Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea
- Universidad Pablo de Olavide

Altres universitats europees

- Universidade do Algarve
- Universidade Nova de Lisboa
- Università Cattolica del Sacro Cuore (Milano)
- Università di Calabria
- Università di Genova
- Università di Trieste
- Université d'Evry
- Université de Lyon 2 Lumière
- Université de Nanterre Paris X
- Université de Paris 3
- Université de Paris Diderot (Paris 7)
- Université de Toulouse II Le Mirail
- Université Nice Sophia Antipolis
- University of Surrey
- University of Vienna

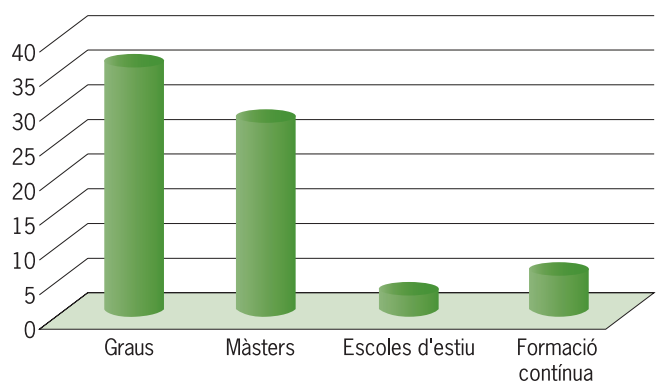

GRÀFIC 1. Universitats participants en l'estudi

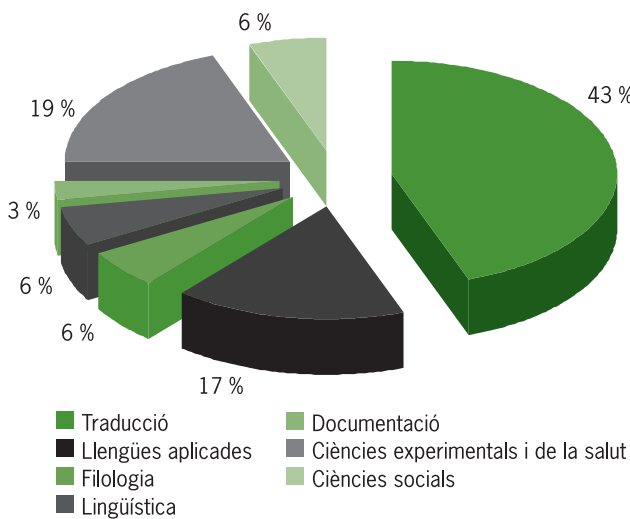
La terminologia a la universitat

A les universitats participants en l'estudi la terminologia té una presència repartida en estudis de grau i estudis de màster, força equilibrada en general: 36 estudis de grau i 28 màsters amb continguts de terminologia. És menor, en canvi, l'oferta d'escoles o cursos d'estiu de terminologia, o de cursos o tallers d'educació contínua dedicats a la terminologia: 3 i 6 respectivament a les universitats enquestades.

Cal destacar que a les universitats catalanes la presència de la terminologia està distribuïda gairebé al 50 % entre graus i màsters, mentre que a les universitats de la resta de l'estat espanyol la presència de la terminologia és molt més gran en el grau que en el màster (74 % vs. 26 %). En canvi, a les universitats d'altres països europeus la distribució s'inverteix, amb un 60 % en màsters i un 40 % en graus; canvi de tendència que podria explicar-se per una oferta de màsters molt més especialitzada que la de les universitats espanyoles (màsters en indústries de la llengua, en traducció jurídica o en traducció mèdica, per exemple).

GRÀFIC 2. La terminologia a les universitats segons el nivell d'estudis

GRÀFIC 3. La terminologia en els graus segons l'àmbit d'especialitat

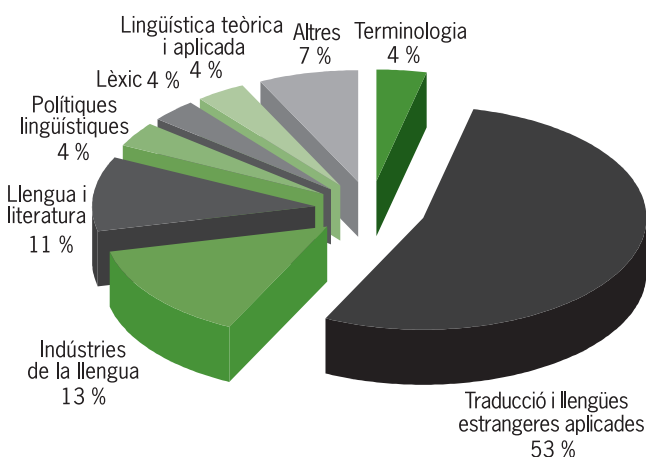
La terminologia en els graus

Els graus universitaris que inclouen formació en terminologia corresponen majoritàriament a l'àmbit del llenguatge. Més del 70 % dels graus que s'ofereixen són de Traducció i Interpretació, Llengües Aplicades, Filologia o Lingüística. Aquesta desviació pot estar condicionada per la procedència de les enquestes; però cal dir que molts dels enquestats han cercat informació sobre altres graus de les seves respectives universitats i que les comprovacions fetes a Internet confirmen aquesta concentració de la formació de la terminologia lligada a estudis lingüístics.

Els graus oferts en ciències experimentals i de la salut, i en ciències socials que inclouen terminologia en els respectius plans d'estudis no superen un terç de l'oferta total. Convé destacar el retrocés de la presència de la terminologia dins dels estudis de Documentació i Biblioteconomia, que han comentat alguns dels enquestats, motivada per la conversió de les llicenciatures en graus en el marc dels acords de Bolonya.

Polítiques lingüístiques que afavoreixen la transversalitat

Tot i que en l'estudi observem que la formació en terminologia és ben present en graus de medicina, odontologia, economia o dret d'universitats de tot arreu, el cas de la Universitat del País Basc és una mostra evident de com una política lingüística forta per a la normalització d'una llengua minoritzada afavoreix la implantació transversal de la matèria de terminologia. El Departament de Filologia Basca imparteix matèries de terminologia específica en tots els graus de la universitat.

GRÀFIC 4. La terminologia en els màsters segons l'àmbit d'especialitat

La terminologia en els màsters

Si la distribució de la terminologia per estudis és clarament desequilibrada a favor dels graus de ciències del llenguatge, en el cas dels màsters el desequilibri és encara més espectacular. Només hem documentat un màster en estudis econòmics i un altre de farmàcia a Itàlia que inclouen continguts parcials de terminologia en els seus programes.

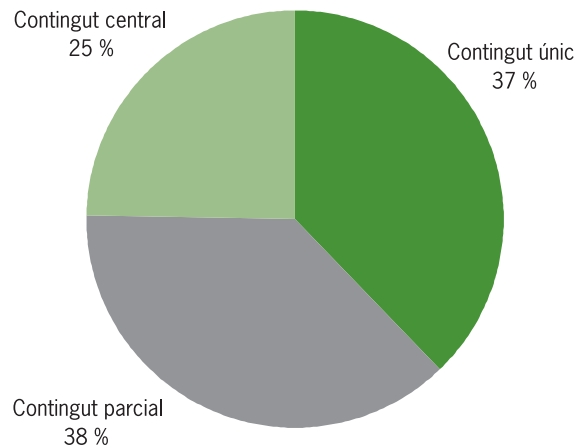
Únicament hi ha un màster dedicat completament a la terminologia: el Màster online en Terminologia de la Universitat Pompeu Fabra.

La matèria de terminologia

Si entrem una mica en el detall, podem observar que dins dels graus i dins dels màsters els continguts de terminologia poden ser transmesos per la via d'assignatures obligatòries o optatives, o bé poden formar part d'assignatures més generalistes en què la terminologia ocupa un espai central o parcial.

La concentració alta de la terminologia com a matèria de grau o de màster en traducció o en llengües aplicades condiona els resultats mostrats en aquest gràfic. Les assignatures de terminologia vinculades a aquests graus i màsters són obligatòries.

En el gràfic indiquem si les assignatures són de terminologia o terminografia (contingut únic); si són bàsicament de terminologia combinada amb un altre ítem, com ara corpus, lexicografia o discurs (contingut central); o si la terminologia només és un apartat (contingut parcial) dins d'assignatures més generals, de lèxic, de sociolingüística o de comunicació.

Gràfic 5. Presència de la terminologia en les assignatures obligatòries

Formació permanent per a professors i professionals

Les limitacions d'aquests apunts no ens permeten presentar un panorama mínimament complet de la presència de la terminologia com a matèria objecte de cursos per a professors o d'actualització professional, que haurà de ser objecte d'un dossier futur.

Molta d'aquesta oferta és fora de l'àmbit universitari, vinculada a sindicats i a col·legis professionals, o a empreses de serveis o de tecnologies associades a la traducció i a la gestió de la terminologia. En les universitats consultades, destaquen els cursos i els tallers especialment orientats als professors de matèries científiques o al personal d'administració i serveis de les universitats, com ara el *Curs de Terminologia per a Professors* de la Universitat Rovira i Virgili, o la iniciativa *Terminologia Sareak Ehunduz [Teixint Xarxes terminològiques]* de la Universitat del País Basc.

El programa Terminologia Sareak Ehunduz [Teixint xarxes terminològiques]

El Departament de Filologia Basca de la Universitat del País Basc, amb el suport del Vicerectorat d'Euskera i Plurilingüisme, ofereix als professors universitaris que imparteixen docència en euskera un programa que inclou formació en terminologia i l'elaboració d'un glossari de la terminologia usada en la seva assignatura. Fins ara hi han participat al voltant de 200 professors. Els termes recollits en els glossaris esmentats s'estan carregant actualment en una eina que permetrà la consulta i la discussió de la terminologia en línia. Les facultats implicades fins ara són Medicina i Odontologia, Farmàcia, Ciència i Tecnologia, Economia i Empresa, diverses escoles d'Enginyeria, Informàtica, Psicologia, Filosofia i Ciències de l'Educació, Relacions Laborals i Dret.

Terminologia a l'estiu

A més de cursos d'estiu puntuals, com ara *Terminologie specialistiche e servizi di traduzione*, organitzat per la Università Cattolica del Sacro Cuore de Milà, l'oferta estiuenca s'ha concentrat en els darrers anys en dos grans focus, d'orientacions teòriques ben diferenciades: l'Escola Internacional d'Estiu de Terminologia (EET) de la Universitat Pompeu Fabra i la International Terminology Summer School (TSS), impartida alternativament a la Universitat de Viena i a la Universitat de Colònia.

L'Escola Internacional d'Estiu de Terminologia (EET), organitzada pel grup IULATERM de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra, va començar a oferir-se al juliol de 1997 i va celebrar-se cada dos anys ininterrompudament fins a l'estiu de 2009. Durant aquestes set edicions l'oferta d'aquesta escola d'estiu s'organitzava al voltant de la transmissió dels principis de la teoria comunicativa de la terminologia, desenvolupada per M. Teresa Cabré el 1998, i de tallers pràctics amb un alt component tecnològic. L'oferta s'emmarcava en el marc formatiu de RITERM (la Xarxa Iberomericana de Terminologia), com a oferta de formació superior, i per això s'impartia en castellà. L'obertura i la implantació de l'oferta formativa del Programa de postgrau online de Terminologia, que passava a cobrir els objectius de formació internacional, va condicionar que l'Escola d'Estiu aturés temporalment la seva oferta per ser repensada.

La Terminology Summer School (TSS) està organitzada per un consorci format per les institucions següents: TermNet, University of Applied Sciences in Cologne, Leuven University, Lessius College Antwerp, Kent State University i University of Vienna. S'imparteix anualment, un any a Colònia (Alemanya) i l'altre a Viena (Àustria), en anglès. El professorat prové de totes les institucions organitzadores. L'escola és coneguda com la veu actualitzada de la teoria general de la terminologia, desenvolupada per Eugen Wüster l'any 1968.

